

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Środowiska (28.)
oraz Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi (33.)
w dniu 27 lipca 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania (druk senacki nr 248, druki sejmowe nr 644, 721 i 721-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 11)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Komisji Środowiska Jadwiga Rotnicka)

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dzień dobry państwu.

Witam serdecznie wszystkich zgromadzonych dzisiaj w sali obrad.

Otwieram wspólne posiedzenie dwóch komisji: Komisji Środowiska i Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ustaliliśmy z panem przewodniczącym, że po pierwszym posiedzeniu dzisiaj pan przewodniczący chce trochę odpocząć, więc przekazał mi pałeczkę, żebym prowadziła obrady.

(*Senator Jerzy Chróścikowski:* Tak jest. Pani profesor sprawnie poprowadzi... Tak że proszę bardzo.)

Witam serdecznie wszystkie osoby zgromadzone na tym posiedzeniu: parlamentarzystów oraz przedstawicieli rządu, a także pozostałe osoby. Witam podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, głównego konserwatora przyrody, pana Andrzeja Szwedę-Lewandowskiego – miło mi; podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, panią Ewę Lech – dzień dobry; naczelnika wydziału w Departamencie Ochrony Przyrody w Ministerstwie Środowiska, panią Bożenę Haczek – dzień dobry; dyrektora Departamentu Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pana... Przepraszam, nie ma go, pomyliłam się. Natomiast jest zastępca dyrektora Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin, pan Krzysztof Smaczyński – dzień dobry. Witam panią Katarzynę Papińską, doradcę technicznego w Departamencie Środowiska w Najwyższej Izbie Kontroli, a także panią Ewę Całczyńską, doradcę technicznego w Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Wsi również w NIK. Witam panią Kamilę Marek, głównego specjalistę w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; pana Mateusza Wiśniewskiego, starszego specjalistę w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; panią Stanisławę Aldonę Łoś, pomorskiego wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku i naszego stałego eksperta komisji, pana profesora Marka Gromca. Jest z nami także pan Andrzej Danielak, prezes Polskiego Związku Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu. Jest z nami sekretarz zarządu Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”, tym razem pani Małgorzata Falencka-

-Jabłońska, a także pani Anna Strawa-Harasymowicz, kierownik Działu do spraw Ksiąg i Rejestrów Hodowlanych z Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego – witam panie. Jest także pani Małgorzata Ramatowska z Krajowej Rady Izb Rolniczych, starszy specjalista w biurze krajowej rady; oraz nasz legislator, pan Mirosław Reszczyński z Kancelarii Senatu. To są wszystkie osoby, które jeszcze raz bardzo serdecznie witam.

Przedstawiam porządek dzisiejszego posiedzenia. W porządku mamy tylko jeden punkt: rozpatrzenie ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania.

Proszę państwa, jest to ustawa stosunkowo prosta od strony technicznej, bowiem wprowadza do naszego prawa postanowienia protokołu z Kioto ujęte w... Proszę?

(*Głos z sali:* W Nagoi.)

W Nagoi, przepraszam, ujęte w protokole z Nagoi w sprawie środków... Przepraszam. Celem jest zapewnienie stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 511/2014 z 16 kwietnia 2014 r. właśnie w sprawie środków zapewniających zgodność użytkowników z Unii z wymogami wynikającymi z protokołu z Nagoi dotyczącego dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów.

Projekt... już ustawa przyjęta przez Sejm została przygotowana przez stronę rządową.

Jeśli mogę, chciałabym prosić przedstawiciela rządu o przedstawienie założeń ustawy. Bardzo proszę. Kto będzie tutaj...

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski:* Ja.)

Bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski:

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Tak jak tu było powiedziane przed chwilą – ja krótko powtórzę – ustawa o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania tworzy niezbędne warunki wykonania rozporządzenia nr 511, które wdraża obowiązki użytkowników w Unii Europejskiej w ramach protokołu z Nagoi. Protokół z Nagoi wprowadza międzynarodowy system zapewniający, że kraje dostarczające zasoby genetyczne będą mogły czerpać korzyści zarówno finansowo-

we, jak i niefinansowe z nowego sposobu wykorzystania tych zasobów np. przez duże koncerny farmaceutyczne bądź kosmetyczne. Z drugiej strony protokół z Nagoi przewiduje dla podmiotów przestrzegających przepisy krajów dostarczających te zasoby genetyczne ułatwienia... łatwiejszy dostęp do tych zasobów. I tak ustawa w szczególności określa: właściwości i zadania organów administracji publicznej w zakresie wykonywania przepisów tego rozporządzenia unijnego, zasady i tryb przeprowadzania kontroli zgodności dostępu i wykorzystania zasobów genetycznych i tradycyjnej wiedzy związanej z tymi zasobami; określa zasady odpowiedzialności; wprowadza i określa tryb wpisywania kolekcji zasobów genetycznych do rejestru kolekcji w obrębie Unii Europejskiej utworzonego właśnie na podstawie tego rozporządzenia; wskazuje organ kontrolujący kolekcje już umieszczone w rejestrze; i określa przepisy dotyczące skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji, wprowadzając administracyjne kary pieniężne, zgodnie z rozporządzeniem nr 511. Zgodnie z ustawą użytkownicy zasobów genetycznych składają do organu krajowego oświadczenia o dopełnieniu obowiązku należytej staranności w chwili ubiegania się o przyznanie środków finansowych na badania naukowe, jak również na końcowym etapie już wprowadzania produktu powstałego przy wykorzystaniu tych zasobów genetycznych. Główny inspektor ochrony środowiska sporządza plan kontroli tych użytkowników. Kontrole przeprowadzają właściwi wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska. Ustawa zawiera delegację do wydania rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska, określającego szczególnie zakres tych kontroli.

Jest to ustawa, która została już przyjęta przez Sejm, dlatego też proszę Wysoką Komisję o pozytywne rozpatrzenie tej ustawy.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Otwieram dyskusję.

Czy jeszcze ktoś ze strony rządowej chce zabrać głos?

(*Senator Jerzy Chróścikowski*: Jeszcze czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi...)

Tak. Bardzo proszę. Przepraszam.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Mirosław Reszczyński:

Państwo Przewodniczący, Wysoka Komisjo, Szanowni Goście, biuro nie zgłasza uwag do omawianej ustawy. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś ze strony rządowej bądź zaproszonych gości chciałby zabrać głos w tej materii?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ewa Lech:

Pani Przewodnicząca, jeśli chodzi o ministerstwo rolnictwa, uznajemy...

(*Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka*: Proszę podać nazwisko do protokołu.)

Ewa Lech, podsekretarz stanu, ministerstwo rolnictwa.

Jeśli chodzi o nasze stanowisko, to na etapie zgłaszania ustawy stanowisko było już uzgodnione, więc tutaj nie wnosimy żadnych uwag. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dziękuję bardzo.

Kto z państwa chciałby zabrać głos?

Pan przewodniczący Chróścikowski.

Senator Jerzy Chróścikowski:

Mam pytanie. Tutaj są tak wysokie kary... Czasami pojawia się obawa, kto będzie tak mocno karany, czy tylko ci, którzy rzeczywiście nie przestrzegają... czy może być tak, że popełnione wielkie błędy lub niedopatrzienia ze względu na różne czynniki... Czy nie będziemy mieli wielkiego problemu, że nagle będą tak potężne kary, które są tutaj zaproponowane? Czy one są porównywalne do poprzednich, czy one są nowatorskie? Proszę o taką informację.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Jeśli można pana ministra prosić o odpowiedź, bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski:

Sytuacja wygląda tak, że kary przewidziane w naszej ustawie są karami najniższymi w Europie. Podam przykład. Słowenia, kara finansowa... Każda kara przewiduje oczywiście widełki, bo w zależności od – tak jak tutaj pan zwrócił uwagę – wagi uchybienia ta kara może być bardzo niska bądź bardzo wysoka. I tak w Słowenii kara finansowa zamyka się w widełkach od 200 euro do 50 tysięcy euro; w Hiszpanii – od 3 tysięcy euro do 2 milionów euro; w Wielkiej Brytanii jest kara finansowa do 5 tysięcy funtów lub 2 lata pozbawienia wolności; na Słowacji jest kara finansowa od 100 do 25 tysięcy euro; w Portugalii jest kara finansowa do 200 tysięcy euro; na Węgrzech – od 300 euro do 50 tysięcy euro. Tutaj trzeba sobie zdawać sprawę z tego, że jeżeli określone koncerny farmaceutyczne będą korzystały z takich zasobów genetycznych i rzeczywiście wypracowany produkt poprzez badania będzie później udostępniony do sprzedaży na rynku, to potencjalnie będą

to potężne pieniądze, a państwo, które jest dawcą, może na tym bardzo wiele stracić, jeżeli nie będą przestrzegane pewne reguły i, mówiąc wprost, jeżeli nie będzie podpisana pewna umowa finansowa, która będzie konsumowała w sposób finansowy wykorzystanie tych zasobów genetycznych państwa, które jest dawcą. Tak więc tutaj, jeżeli chodzi o te nasze kary, to nie są to duże kary, a rzeczywiście straty tych państw dawców mogą być bardzo, bardzo duże.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dziękuję bardzo.

Pozwolę sobie także zadać pewne pytanie też odnośnie do tych kar, a konkretnie dotyczy ono art. 18. Art. 17 mówi, jak powinniśmy podchodzić do tego, iżby wysokość tej kary ustalić, a art. 18 daje wojewódzkiemu inspektorowi możliwość oceny, która prowadzi do tego, że można od tej kary albo odstąpić, albo można zastosować, nie wiem, niższą czy wyższą stawkę. Ten artykuł mówi: „Jeżeli okoliczności sprawy i dowody wskazują, że podmiot, który popełnił naruszenie, dołożył wszelkich starań, aby do naruszenia nie doszło, lub że nie miał żadnego wpływu na powstanie naruszenia, a nastąpiło ono na skutek okoliczności, których nie mógł przewidzieć, wojewódzki inspektor odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej i umarza postępowanie”. Ja się zastanawiałam, czy przy takich różnych dużych widelkach nie jest to jak gdyby... czy uprawnione jest przekazanie takich ocen inspektorowi. Bo zazwyczaj jest tak, że w sprawach kar pieniężnych, ich wysokości, powinien być organ, nie wiem, jeśli nie sąd, to kto... Bo to jest takie dosyć lekkie potraktowanie sprawy, to jest niezbyt jasne. Inspektor nie zawsze może to dokładnie ocenić, bo to jest pewien rodzaj jak gdyby dochodzenia i śledztwa. Co pan, Panie Ministrze, na ten temat może powiedzieć?

Przepraszam, jeszcze jeżeli mogłabym... Bo zaszczycił nas swoją obecnością pan europoseł Karol Karski. Czy jako właściwie przedstawiciel Unii Europejskiej chciałby w tej sprawie też przedstawić może jakąś informację? Byłabym wdzięczna. Tak? Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski:

Umieszczenie art. 18 o takiej treści wynikało z uwagi RCL na etapie uzgadniania treści ustawy i RCL stał na takim stanowisku, że musi być stworzona jakaś furтка, która dawałaby możliwość odstąpienia od wymierzenia kary, jeżeli właśnie podmiot nie miał wpływu na powstałe uchybienie. I wprowadzenie tego artykułu wynika właśnie z tej uwagi.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Ja rozumiem, tylko że to jest jednak takie ocenne, to nie jest wymierne. To jest takie bardzo płynne, może być to też potraktowane dwuznacznie. Bo jedna osoba orzeka:

wydaje mi się, że to było tak. Druga powie: wydaje mi się, że było inaczej. A drugiej ścieżki odwoławczej od tego już nie ma, tak? Czy ja dobrze...

Bardzo proszę, może pan przybliżyć tę kwestię w ramach odpowiedzi. Pan Reszczyński, proszę.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Miroslaw Reszczyński:

Jeśli mogę, na prośbę pani przewodniczącej chciałbym zwrócić uwagę na to, że tego rodzaju przepisy stosowane w przypadku deliktów administracyjnych, do których zastosowane są administracyjne kary pieniężne, wynikają z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, który w 2012 r., wydając wyrok jak gdyby skazujący... nakazujący praktykę tworzenia i zredagowania przepisów dotyczących kar pieniężnych, wskazywał, żeby ten reżim kar pieniężnych dostosować do reżimu karnego, żeby zastosować podobne rozwiązanie. I to był przykład pozwalający na zdjęcie odpowiedzialności z podmiotu, który nie miał tak naprawę możliwości... nie w wyniku jego działań nastąpił delikt administracyjny bądź nie miał możliwości aby ten delikt nie wystąpił, i stąd został wprowadzony... Jest to reguła – zazwyczaj takie przepisy się stosuje, dlatego można powiedzieć, że jest to już reguła legislacyjna – jeśli chodzi o uregulowania w zakresie administracyjnych kar pieniężnych, wynikająca z orzecznictwa Trybunału. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka:

Dziękuję bardzo.

Nie wiem, może najpierw pan...

Posel do Parlamentu Europejskiego Karol Karski:

Jeśli mogę się odnieść do tej kwestii, to tylko zwróciłbym uwagę, że nie jest to jedyna sytuacja, w której w trybie administracyjnym są nakładane kary. Tutaj istnieje droga odwołania sądowego, ponieważ po 2 instancjach administracyjnych mamy dwuinstancyjne sądownictwo administracyjne, więc jest jeszcze skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego i ewentualnie potem kasacja do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Tak więc droga sądowa jest tutaj zachowana zgodnie z ogólnymi regułami, iż od każdej decyzji musi istnieć możliwość odwołania się do sądu, prawo do sądu musi być zachowane. I to jest taka ogólna reguła wynikająca także z Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, która jest włączona traktatowo do dorobku prawnego Unii Europejskiej. I w tym zakresie tutaj akurat nie mamy do czynienia z kolizją z żadną z podstawowych wartości, które funkcjonują w obrębie Unii.

**Zastępca Przewodniczącego
Jadwiga Rotnicka:**

Dziękuję bardzo.
Bardzo proszę.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Środowiska
Andrzej Szweda-Lewandowski:**

Tak. Art. 16 mówi, że: „karę pieniężną wymierza, w drodze decyzji”, czyli to, co mówił pan...

**Zastępca Przewodniczącego
Jadwiga Rotnicka:**

Dziękuję bardzo.
Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze jakieś pytanie postawić?
Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Krystian Probierz:

Ja mam taką drobną uwagę. Nie wiem, czy to będzie brzmiało poważnie, ale podejrzewam, że w drożdżach też jest materiał genetyczny, a ja tych drożdży używam do wyrobu piwa domowym sposobem. Czy też muszę zachować tę informację, czy ja podchodzę pod sankcje tej ustawy? Dziękuję za uwagę.

**Zastępca Przewodniczącego
Jadwiga Rotnicka:**

Dziękuję bardzo.
Bardzo proszę.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Środowiska
Andrzej Szweda-Lewandowski:**

Sprawa polega na tym, że tutaj chodzi o materiał genetyczny, który będzie wykorzystywany do badań, które stworzą nowy produkt. Nie tyczy się to absolutnie pro-

duktów, które są teraz wykorzystywane. Bo można by powiedzieć – jeżeli tak miałyby być, jak tutaj pan senator powiedział – że sprowadzamy kawę, sprowadzamy herbatę, a w myśl definicji tego rozporządzenia nr 511 to też jest materiał genetyczny. Ale jest on wykorzystywany przede wszystkim do celów spożywczych już jako towar i absolutnie on nie podlega...

(Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka: Czy ono dotyczy spożywczych? Też nie?)

Nie, nie, właśnie nie dotyczy.

(Zastępca Przewodniczącego Jadwiga Rotnicka: To rozporządzenie nie dotyczy żywności, tak?)

Nie dotyczy. I o tym, że ono nie dotyczy spożywczych... roślin sprowadzanych dla wyżywienia i rolnictwa, mówi art. 12 preambuły do rozporządzenia nr 511.

**Zastępca Przewodniczącego
Jadwiga Rotnicka:**

Dziękuję bardzo.

Nie widzę, proszę państwa, chętnych do dyskusji.

Wobec tego postawię wniosek – razem z panem przewodniczącym, bo się chyba zgadza – o przyjęcie ustawy bez poprawek.

(Senator Jerzy Chróścikowski: Tak.)

Kto z państwa jest za? Proszę o podniesienie ręki. (10)

Dziękuję. Już dla formalności... Jednogłośnie, tak?

(Głos z sali: Tak, jednogłośnie.)

Dziękuję bardzo.

Kto będzie sprawozdawcą? Jest chętny?

(Głos z sali: Trudno mi powiedzieć, czy senator Zając się zgłaszała, ale jej nie ma...)

Ale bez jej obecności nie możemy tego zrobić. To zrobimy może w ten sposób, jeśli państwo się zgodzicie, że ja to przejmę. Kiedy pani Alicja Zając się pokaże, możemy zawsze scedować to na nią. Czy jest na to zgoda?

(Głosy z sali: Tak, jest zgoda.)

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie komisji.

Dziękuję członkom Komisji Środowiska.

Ogłaszam 2 minuty przerwy na przeorganizowanie się, bo w tej sali Komisja Środowiska będzie miała swoje posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 17 minut 30)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii